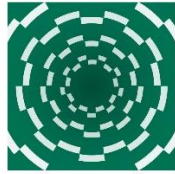

Vilniaus
universitetas

Lietuvos
mokslo
taryba

Mediavaikai

Vilniaus universiteto mokslininkų projekto „Nuotolinis vaikų ugdymas pandemijos dėl COVID-19 metu: grėsmės bei galimybės ekosisteminiu požiūriu“ finansuojamo LMTLT (sut.nr. S-COV-20-11) pagrindiniai rezultatai ir rekomendacijos

Projekto trukmė: 2020 m. birželio mėn. – 2020 m. gruodžio mėn.

Projekto vykdytojai: dr. Roma Jusienė (projekto vadovė), dr. Ieva Adomaitytė Subačienė, Edita Baukienė, dr. Rima Breidokienė, Virginija Būdienė, dr. Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, Kęstutis Dragūnevičius, dr. Gražina Gintilienė, dr. Sigita Girdzijauskienė, dr. Vaiva Grabauskienė, dr. Rūta Praninskienė, Erika Ruschhoff, dr. Vaiva Schoroškienė, dr. Irena Stonkuvienė, dr. Vaidotas Urbonas, Jovita Žėkaitė.

Dėl COVID-19 pandemijos paskelbus karantiną per trumpą laiką turėjo persiorientuoti visa švietimo sistema, mokinių ugdymo procesas buvo perkeltas iš betarpiškos į nuotolinio ugdymo formą. Šis nenumatytas ir staigus pokytis paveikė mokinių, tėvų, mokytojų sąveikas ir vaidmenis ugdymo procese, ugdymo aplinką, turinį ir pobūdį. Įvairių sričių bei krypčių – edukologijos, psichologijos, socialinio darbo, sociologijos ir medicinos – mokslininkai vykdė bendrą tyrimo projektą, kurio tikslas – išanalizuoti nuotolinio ugdymo iššūkius ir galimybes ugdymo procesui ir jo dalyviams (vaikams, tėvams, ugdytojams), mokinių fizinei ir psichikos sveikatai, saugumui bei mokymosi sėkmei.

Šiam tikslui pasiekti buvo atliktas dviejų etapų kiekybinis ir kokybinis tyrimas, kuriame dalyvavo daugiau nei pusantro tūkstančio 6–14 metų amžiaus vaikus turinčių tėvų, beveik trys šimtai mokytojų ir daugiau nei trys šimtai 11-14 metų amžiaus mokinių. Taip pat atlikta kitų mokslinių tyrimų bei švietimo politikos situacijos analizė. Išsamiai projekto rezultatai pristatomi projekto vykdytojų parengtoje mokslo studijoje. Čia pateikiamos svarbiausios tyrimo išvados ir jų pagrindu suformuluotos rekomendacijos.

Daugiau informacijos apie projektą, svarbiausios tyrimo išvados, jų pagrindu suformuluotos rekomendacijos bei mokslo studijos elektroninė versija bus skelbiama www.mediavaikai.lt, www.fsf.vu.lt

Vilniaus universiteto mokslininkų projekto „Nuotolinis vaikų ugdymas pandemijos dėl COVID-19 metu: grėsmės bei galimybės ekosisteminiu požiūriu“ finansuojamo LMTLT (sut.nr. S-COV-20-11) pagrindiniai rezultatai ir rekomendacijos, 2020

VAIKŲ SVEIKATA

- Daugiau nei trečdalis vaikų emocinė būsena ir / arba elgesys pirmojo karantino (2020 m. pavasarį) metu pablogėjo. Vaikai, kurių emocinė būsena ir / ar elgesys pablogėjo, daugiau laiko leido prie ekranų, buvo mažiau fiziškai aktyvūs, mažiau buvo lauke, neturėjo nuoseklios dienvakšės ir miego režimo, o jų tėvai jautė didesnę įtampą. Emocinė būsena ar elgesys labiau pablogėjo vaikams, kurie iki karantino turėjo emocinių ar elgesio problemų.
- Nuotolinio ugdymo dėl COVID-19 pandemijos metu smarkiai pailgėjo ne tik naudojimasis įvairiais IT prietaisais mokymosi tikslais, bet ir laisvalaikiui bei pramogoms skiriamas ekranų laikas. Bendrai prie ekranų leidžiamas laikas, lyginant su ankstesnių tyrimų duomenimis, padvigubėjo. Rudenį daugumai mokyklų grįžus prie įprastinio (kontaktinio) ugdymo laikas prie ekranų pramogoms ar laisvalaikiui išliko ilgesnis nei iki karantino.
- Ilgėjant bendram ekranų laikui daugėja vaikų somatinių simptomų (galvos, pilvo, akių ir kitokių skausmų, nuovargio) bei mažėja miego trukmė ir bendra miego kokybė. Laisvalaikiui bei pramogoms skiriamas ekranų laikas siejasi su prastesne vaikų emocine savijauta ir didina kompulsyvaus (probleminio) naudojimosi internetu riziką.
- Vaikams mokantis nuotoliniu būdu jie turi galimybę ilgiau pamiegoti rytais, tačiau bendra miego trukmė neilgėja ar net trumpėja, greičiausiai dėl miego tvarkos trūkumo ir ilgo naktinėjimo bei naudojimosi ekranais prieš miegą. Prastesnė vaikų miego kokybė (nepakankamas miegas, ilga užmigimo trukmė bei miego problemos) sietina su ilgesniu ekranų laiku, taip pat ją prognozuoja miego tvarkos nepastovumas bei mažesnis fizinis aktyvumas ir vaikų emociniai bei elgesio sunkumai.
- Pandemijos dėl COVID-19 metu padaugėjo vaikų galvos skausmų. Šie skausmai sietini su ilgesne ekranų (ypač mokymosi tikslais) trukme, mažesniu fiziniu aktyvumu bei trumpesniu buvimu lauke, o taip pat su prastesne emocine savijauta, prastesniais santykiais, mažesniu noru mokytis. Galvos skausmai labiau būdingi vyresnėms mergaitėms ir vaikams, kurių tėvai turi aukštą išsilavinimą. Galvos skausmus patiriantys vaikai taip pat daugiau patiria įtampos dėl mokymosi ir nerimauja dėl galimybės užsikrėsti virusu.

- Sumažėjo vaikų sergamumas ūminėmis infekcinėmis ligomis pandemijos dėl COVID-19 metu, daugumos sveikatos sutrikimų apimtys liko nepakitę. Lėtinių ligų turinčių vaikų emocinė savijauta ar bendrai sveikata nuotolinio ugdymo dėl pandemijos laikotarpiu nebuvo prastesnė nei lėtinės ligos neturinčių vaikų.
- Padaugėjo vaikų regėjimo sutrikimų ir nutukimo. Nutukimą turintys vaikai pasižymi ilgesne ekranų trukme bei mažesniu fiziniu aktyvumu, o taip pat jie dažniau turi emocinių, elgesio ir mokymosi sunkumų ir yra iš mažiau palankios socialinės ekonominės šeimos aplinkos.
- Pandemijos dėl COVID-19 metu pastebimai sumažėjo vaikų, dalyvaujančių neformaliame ugdyme, skaičius. Neformalaus ugdymo užsiėmimus rudenį lankę vaikai prie ekranų praleido mažiau laiko, jų fizinė ir psichikos sveikata geresnė, o noras mokytis ir mokymosi pasiekimai didesni.
- Pagerėjo vaikų – tėvų santykiai siejosi su mažesniu tėvų užimtumu ir galimybe daugiau laiko leisti drauge su vaikais, ypač jeigu tėvai turėjo atostogas ar nedarbingumą. Tėvų įsitraukimas vaikų nuotolinio ugdymo metu buvo ir svarbiausias vaikų mokymosi sėkmės veiksnys.

VAIKŲ MOKYMASIS

- Motyvacija mokytis pirmojo karantino metu pablogėjo pusei vaikų (50 proc.), 20 proc. vaikų – pagerėjo, o mažiau nei 30 proc. – nepakito. Labiau pablogėjo jaunesnių mokinių motyvacija. Rudenį dauguma mokinių džiaugėsi grįžę į mokyklas ir daugiau nei pusės mokinių (59 proc.) noras mokytis buvo vertinamas kaip geras ar labai geras.
- Organizuojant nuotolinį mokymąsi buvo susidurta su nemaža dalimi techninių bei technologinių problemų, tačiau išmokus naudotis tam tikromis programomis, įvedus taisykles, kaip turėtų būti organizuojamas darbas, komunikuojama su mokyklos bendruomene, identifikavus silpniausias grandis ir joms kylančias problemas, didžioji dalis problemų buvo išspręsta pavasarį, o rudenį mokyklų bendruomenės buvo geriau pasiruošę nuotolinio ugdymo būtinybei. Technologinių problemų sprendimas skatino bendruomeniškumą, mokytojų, mokinių, tėvų bendradarbiavimą bei pagalbą vieni kitiems.
- Padidėjo visų mokyklos bendruomenės narių – mokinių, tėvų, mokytojų, - skaitmeninis raštingumas. Tačiau liko neišspręstų akademinės etikos ir skaitmeninio etiketo problemų:

nesąžiningumas atsiskaitant, jungimosi su vaizdo kameromis problemos, teikiamo grįžtamojo ryšio trūkumas ir pan. Šie skaitmeninės etikos iššūkiai mažino mokinių motyvaciją mokytis.

- Kuo geresni tėvų – vaikų ir tėvų – mokytojų santykiai, bei kuo geresnis mokyklos administracijos komunikavimas su tėvais, tuo nuotolinio ugdymo patirtis vertinama kaip geresnė, be to, didesnis ir veiksmingesnis tėvų įsitraukimas.
- Beveik pusė pradinukų tėvų (46 proc.) ir daugiau nei trečdalis (38 proc.) penktų-aštuntų klasių mokinių tėvų nepalankiai ir labai nepalankiai vertino nuotolinį mokymą kaip ugdymo formą, o palankiai ir labai palankiai – atitinkamai 28 proc. ir 26 proc. tėvų. Nuotolinis mokymasis kaip ugdymo forma patrauklesnė vyresnių klasių mokinių tėvams ir patiems vyresniems mokiniams.
- Trečdalis pradinėjų klasių mokytojų (36 proc.) ir ketvirtadalis pagrindinio ugdymo mokytojų (26 proc.) nepalankiai ir labai nepalankiai vertino nuotolinį mokymą kaip ugdymo formą, o palankiai ir labai palankiai vertino tik beveik 14 proc. pradinėjų klasių mokytojų ir beveik 20 proc. pagrindinio ugdymo mokytojų. Palankiau nuotolinį ugdymą vertinę mokytojai pasižymėjo didesniu saviveiksmingumu.
- Gerai besimokančių pradinukų mokymosi rezultatai pavasarį karantino metu dažniausiai nepakito. Vaikų, ypač vidutiniškai ir blogai besimokančių, mokymosi rezultatų pagerėjimas ar pablogėjimas priklausė nuo to, kiek į jų nuotolinį mokymąsi turėjo galimybės ir/ar gebėjimų įsitraukti tėvai ir kiek tėvai (daugiausia mamos) sulaukė pagalbos iš kitų šeimos narių.
- Tėvų įsitraukimas, apimantis ne tik pagalbą vaikui namuose, bet ir tėvų bendradarbiavimą su mokytojais, mokyklos administracija bei švietimo pagalbos specialistais, buvo pagrindinis veiksnys turintis įtakos pradinukų nuotolinio mokymosi sėkmei karantino metu, tačiau tokios tėvų pagalbos ir tėvų bendradarbiavimo su mokykla, o ypač su Vaiko gerovės komisija, nepakako, užtikrinant mokymosi sėkmę vaikams, kuriems nustatyti specialūs ugdymosi poreikiai bei vaikams, kurie auga šeimose, patiriančiose socialinės rizikos veiksnius.
- Nuotolinis mokymas kaip ugdymo forma pasiteisino: daliai gerai besimokančių ir motyvuotų mokinių; daliai specialiųjų ugdymo poreikių turinčių vaikų; silpniau besimokantiems vaikams, kurie sulaukė tėvų pagalbos; nedrąsiems ir uždariems, mažesnio socialumo mokiniams; mokiniams, kuriems dėl fizinių ribojimų (didelis atstumas, apsunkintas susisiekimas) ar dėl sveikatos problemų sudėtingiau atvykti į mokyklą.

- Nuotolinis mokymas, kaip ugdymo forma, sukėlė mokymosi sunkumų: mokiniams iš socialinės rizikos veiksnius patiriančių šeimų; specialiųjų ugdymo(si) poreikių turintiems mokiniams; silpniau besimokantiems mokiniams; gerai besimokantiems, bet tinkamo socialinio bei akademinio grįžtamojo ryšio negaunantiems mokiniams; penktų klasių mokiniams; mokiniams, besirengiantiems pereiti į kitą ugdymo etapą (iš pradinio į pagrindinį; iš progimnazijinio į gimnazijinį ir pan.).
- Mokiniai ir mokytojai kaip ypač vertingą ir efektyvų nuotolinio ugdymo metodą nurodė individualius mokinio ir mokytojo pokalbius užduočių aptarimui, grįžtamajam ryšiui, mokymuisi ar pan. Šis ugdymo būdas ypač svarbus specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams: jeigu buvo taikomas, užtikrino geresnius mokymosi rezultatus, didesnę mokymosi motyvaciją. Naujos medžiagos aiškinimas jungiantis per mokymui skirtą platformą su kelių klasių mokiniais (srautu), mokytojų vertinimu, yra mažiausiai efektyvus nuotolinio ugdymo metodas.
- Nuotolinis ugdymas bei karantinas pandemijos dėl COVID-19 metu apribojo mokinių bendravimo ir socialinio gyvenimo galimybes, tai pablogino vaikų emocinę savijautą, motyvaciją mokytis, įsitraukimą. Vaikams trūko ne tik bendravimo su bendraamžiais, bet ir su mokytojais, o taip pat mokyklos renginių, susibūrimų, švenčių.
- Į nuotolinį ugdymą nepakankamai buvo integruoti nepalankiose aplinkose augantys vaikai, trūko bendradarbiavimo tarp skirtingų institucijų, pvz., mokyklos ir vaikų dienos centrų, vaiko teisių apsaugos skyrių. Socialinių įgūdžių stokojantiems mokiniams labai trūko pagalbos, ypač jeigu namie jie negaudavo tėvų paramos.
- Nuotolinis ugdymas sudarė galimybes mokiniams įgyti naujų kompetencijų arba tobulinti turimas: ne tik skaitmeninio raštingumo, bet ir planavimo, savarankiškumo įgūdžius. Šių įgūdžių turėjimas, savo ruožtu, siejosi su didesne mokymosi sėkme.
- Nuotolinio ugdymo metu elektronines patyčias patyrusių vaikų skaičius mažesnis (7 proc.) nei patiriančių patyčias mokykloje (15 proc.). Nuotolinio ugdymo metu patyčias patiria mažiau mokytojų (12 proc.) nei įprastinio ugdymo metu (20 proc.). Tačiau nuotolinio ugdymo metu susidurta su papildomais trukdžiais ir problemomis – trečiųjų, ugdyme nedalyvaujančių asmenų, prisijungimu, dalijimusi netinkamo turinio vaizdo medžiaga (pornografija, smurtiniai vaizdai) ir pan.

REKOMENDACIJOS

Mokyklų administracijoms ir švietimo pagalbos specialistams

1. Nuotoliniam mokymui naudokitės viena mokymo platforma visai mokyklai, pasirūpinkite, kad platforma būtų saugi ir patikima. Įsigykite arba kurkite bei tobulinkite ilgalaikiam nuotoliniam ugdymui skirtas programas.
2. Parenkite ir tinkamai komunikuokite mokytojams, tėvams ir mokiniams aiškią tvarką, kaip ir koku būdu bus vykdomas ugdymo procesas: ugdymui naudojamos platformos, skiriamas laikas, ugdymo sąlygos, prisijungimo būtinybė ir išlygos, visų ugdymo proceso dalyvių saugumas internete, socialinės, emocinės ir ugdymo pagalbos organizavimas bei prieinamumas.
3. Parenkite nuotolinio ugdymo skaitmeninės etikos kodeksą: kas draudžiama nuotolinėje pamokoje, kokia už tai numatoma atsakomybė, kaip turi būti dalyvaujama pamokoje (su vaizdu ar be vaizdo), kaip mokiniai privalo atsakyti į užduodamus klausimus, kaip užtikrinamas lankomumas pamokoje. Nedelsiant spręskite netinkamo elgesio, etikos pažeidimų ar patyčių atvejus, pasitelkdami mokyklos specialistus, kitus bendruomenės narius. Užtikrinkite informacijos apie saugų internetą, skaitmeninę higieną ir etiką sklaidą mokyklos bendruomenei.
4. Nustatykite pusiausvyrą tarp pamokų laiko ir savarankiško mokinių mokymosi, atitinkamai tarp mokytojų laiko, skiriamo pamokoms ir individualioms mokinių bei tėvų konsultacijoms. Koordinuokite mokytojų dalykininkų darbą organizuojant atsiskaitymus ar derinant mokymosi krūvius, teikiant dalykinę ir techninę bei kitokią pagalbą vieni kitiems.
5. Nuolat teikite techninę pagalbą mokytojams, mokiniams ir jų tėvams ar globėjams pagal galimybes mokykloje skiriant konsultantą, į kurį visi ugdymo proceso dalyviai galėtų kreiptis kilus techniniams nuotolinio ugdymo sunkumams ar nesklandumams.
6. Organizuokite skaitmeninio raštingumo mokymus. Bendradarbiaukite su miestų, seniūnijų ir kitomis bibliotekomis, muziejais, informaciniais ar kultūros centrais, kurie turi gerą patirtį IKT mokymų srityje. Su šiomis įstaigomis bendradarbiaukite ir kitais mokinių ugdymo klausimais: mokomosios medžiagos parinkimo, parengimo, neformalaus ugdymo bei renginių organizavimo ir pan.
7. Nuolat organizuokite neformalius pokalbius (forumus) mokinių / mokytojų / tėvų grupėms, aptariant nuotolinio ugdymo karantino metu įgytas patirtis. Būtinai aptarkite ir akcentuokite būdus, kas padėjo jaustis geriau, atgauti pusiausvyrą, kas padėjo didinti vaikų mokymosi motyvaciją bei sėkmę. Aptarkite iškilusius sunkumus ir kaip jie galėtų būti sprendžiami, kas padėtų vienu ar kitu atveju. Tarkitės su bendruomene ir skatinkite bendruomeniškumą.
8. Įvairiais būdais didinkite mokytojų motyvaciją dirbti nuotoliniu ir mišriu būdais: pasiūlykite pilnavertę darbo vietą, aiškiai formuluokite prioritetus, teikite veiksmingą pagalbą mokytojams, paliekant galimybę patiems apsispręsti, koku būdu jie galėtų geriausiai ugdyti savo mokinius. Net ir ne nuotolinio ugdymo laikotarpiu palaikykite mokytojų galimybes laisvai naudoti pagal situaciją nuotolinio ugdymo priemones siekiant spręsti kylančias kai kurių vaikų ar klasės mokymosi problemas.
9. Užtikrinkite sklandžią mokyklos ir šeimos komunikaciją bei bendradarbiavimą: parenkite labai aiškias gaires, kuriose būtų numatytas laikas skirtas bendravimui su tėvais, konsultacijoms ir pan. Tai turėtų

būti daroma ne mokytojų laisvo laiko sąskaita, o laikant pilnaverčiu tiesioginiu darbu skaičiuojant mokytojų krūvį.

10. Pasitelkiant švietimo pagalbos specialistus ir Vaiko gerovės komisiją organizuokite tėvų mokymus, kurie padėtų geriau suprasti kaip ugdyti mokinių (ypač pradinukų) savarankiškumą ir stiprinti jų socializacijos įgūdžius nuotolinio mokymo metu. Parenkite tėvams rekomendacijas, kurios padėtų tinkamai mokyti savo vaikus programos dalykų ir valdyti vaikų mokymosi bei pramogų laiką.
11. Ypatingą dėmesį skirkite specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems arba elgesio ir emocijų sutrikimų turintiems vaikams, vaikams iš šeimų su socialinės rizikos veiksniais, bendrai šeimoms, patyrusioms reikšmingų pokyčių (nedarbas, netektys ir pan.). Užtikrinkite reikiamą psichologinę bei socialinę pagalbą mokiniams, jų tėvams ar globėjams, su jais dirbantiems mokytojams. Užtikrinkite individualias konsultacijas SUP turintiems vaikams bei jų šeimos nariams, kurie tiesiogiai padeda vaikui mokytis.
12. Numatykite ir paskelbkite aiškią tvarką, kaip bus reaguojama į mokinius, kurie nedalyvauja nuotoliniame ugdyme, kada ir kokie ugdymo įstaigos darbuotojai bei kitos institucijos bus įtraukiami. Sudarykite galimybes tinkamos namų aplinkos ar techninių galimybių neturintiems mokiniams karantino metu naudotis mokyklos patalpomis ir technine baze.
13. Skatinkite ir palaikykite prieinamus visiems mokiniams neformalaus ugdymo užsiėmimus, organizuojamus ir nuotoliniu būdu, jeigu nėra kitos galimybės. Organizuokite nuotolinius mokyklos renginius ar šventes, bendruomenių susibūrimus, skatinkite atitinkamas iniciatyvas.
14. Teikiant individualią pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams bei vaikams, patiriantiems nuotolinio mokymosi sunkumų atliekant namų užduotis, pasitelkite ne vien švietimo pagalbos specialistus ar mokytojo padėjėjus, bet ir savanorius (studentus, buvusius kolegas pensininkus, nevyriausybinių organizacijų atstovus).
15. Mokytojams, tėvams, mokiniams skirtas rekomendacijas bei galimus pagalbos būdus (specialistų kontaktus, pagalbos telefonus ir pan.) pakartotinai (bent kartą per mėnesį) komunikuokite visiems prieinamu ir pasiekiamu būdu (pvz. per elektroninius dienynus). Mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų ar patiriantiems iššūkių namų aplinkoje, siūlykite pagalbą, nelaukiant, kol kreipsis patys.
16. Sukurkite nuolat veikiančią ir gerai organizuotą emocinės pagalbos sistemą mokytojams ir mokiniams. Tam galima pasitelkti nevyriausybines organizacijas, išnaudoti mokyklos bendruomenės ar gyvenamosios vietos bendruomenių potencialą.
17. Ir mokytojus, ir mokinius skatinkite laikytis gerą fizinę sveikatą bei gerą emocinę savijautą užtikrinančių sąlygų: kasdien privalomai skirti laiko ir dėmesio fiziniam aktyvumui, organizuoti pertraukėles, kurių metu būtų atliekami fiziniai pratimai; tinkamai organizuoti poilsio režimą. Sveikatos stiprinimui ir prevencijai pasitelkite mokyklos visuomenės sveikatos specialistus bei savivaldybių visuomenės sveikatos biurų pagalbą.

Mokytojams

1. Laikykitės gerą fizinę sveikatą bei gerą emocinę savijautą užtikrinančių sąlygų, pirmiausia sau, o taip pat mokiniams: kasdien skirkite laiko fiziniam aktyvumui, organizuokite pertraukėles, gerai vėdinkite patalpas, mažiausiai pusvalandį būkite gryname ore dienos šviesoje, palaikykite tinkamą poilsio režimą.

2. Dalinkitės sukaupta gerąja patirtimi su kitų mokyklų mokytojais bei kartu spręskite iškilusius vaikų nuotolinio ugdymo sunkumus. Įvaldykite naujus metodus, kurie nuotoliniu būdu užtikrintų mokyklinių žinių patikrinimo objektyvumą.
3. Išsiaiškinkite kiekvieno klasės mokinio galimybes savarankiškai atlikti klasės ir namų užduotis nuotoliniu būdu, būtinai skirkite dėmesio ir laiko ne tik formaliam vertinimui, bet ir grįžtamajam ryšiui. Mokiniais teikiamas individualus grįžtamasis ryšys didina jų motyvaciją mokytis, o iš jų gaunamas grįžtamasis ryšys leidžia į(si)vertinti įsisavintas žinias.
4. Numatykite kiekvienoje klasėje kiekvieno dalyko privalomų tiesioginio prisijungimo pamokų skaičių, parenkite nuotoliniu būdu vedamų pamokų tvarkaraštį visai savaitei iš karto ir jo nekeiskite. Namų užduočių atlikimą prisijungus internete ar naudojantis ekranais ribokite pradinio mokyklinio amžiaus mokiniams iki vienos valandos per dieną, pagrindinio mokyklinio amžiaus mokiniams - iki dviejų valandų per dieną.
5. Parenkite individualias užduotis aukštų pasiekimų turintiems vaikams ir jiems skirkite papildomas konsultacines valandas (grupėms ar individualiai).
6. Kartu su specialiais pedagogais ir logopedais aptarkite pradinukų lietuvių kalbos mokymo nuotoliniu būdu ypatumus ir problemas.
7. Skirkite dėmesio ir laiko pandemijos dėl COVID-19 viruso ir karantino temai aptarti, skatinkite mokinius pasidalyti savo patirtimi. Organizuokite neformalius pokalbius nedidelėms mokinių bei tėvų grupėms apie nuotolinio ugdymo patirtis, pasidalinkite pastebėjimais ir įžvalgomis, ypač akcentuojant kilusių sunkumų sprendimo būdus.
8. Domėkitės mokinio savijauta bei stebėkite elgesio ir emocijų pokyčius. Vaikų psichikos sveikatos ir gerovės klausimais kreipkitės konsultacijos į psichologus ar socialinius pedagogus. Skirkite dėmesio ne tik mokymui, bet ir neformaliems pokalbiams su mokiniais jų emociniam palaikymui, motyvavimui, savarankiškumo bei savireguliacijos įgūdžių formavimui arba įtvirtinimui.
9. Jeigu esate klasės vadovas (-ė) ar pagrindinis mokytojas (-a), skirkite 10-15 min laiko individualiam pokalbiui su kiekvienu mokiniu bent kartą per mėnesį, o jeigu mokinys turi emocijų, elgesio ar mokymosi sunkumų – bent kartą per savaitę. Pokalbio metu aptarkite, kaip sekasi mokytis ir atlikti užduotis, kaip jaučiasi, kokių kliūčių ar sunkumų patiria ir kaip jie galėtų būti sprendžiami, suteikite grįžtamąjį ryšį apie mokinio pažangą, teigiamus dalykus, o taip pat sunkumus ar tikslus tolesniam ugdymui.
10. Atkreipkite dėmesį į vengiančius prisijungti mokinius nuotolinio ugdymo metu. Pasidomėkite galimomis priežastimis, kurių gali būti keletas: mokinys pernelyg įsitraukęs į alternatyvias su mokymusi nesusijusias veiklas; mokinys turi dėmesio ir (ar) mokymosi sunkumų, dėl jų arba dėl didelių gabumų mokinio menka motyvacija mokytis; mokinys dėl uždaro ar jautraus būdo patiria didelę įtampą atsakinėdamas prieš klasę gyvai ir prisijungus su vaizdu; mokinys patiria sunkumų ar iššūkių šeimoje, namų aplinkoje. Situaciją spręskite bendradarbiaudami kartu su mokiniu, jo tėvais ir švietimo pagalbos specialistais.
11. Pastebėję mokinio nedalyvavimą nuotolinėse pamokose informuokite mokinio tėvus ar globėjus. Bent kartą per mėnesį proaktyviai (ne reaguojant į jau iškilusius sunkumus, bet nuolat, net jeigu ypatingų problemų nėra) organizuokite susirinkimus (pokalbius) su tėvais, skatinant dalintis patirtimis, iškilusiais sunkumais, jų sprendimo būdais.